

Емма Бабчук

Заслужена журналістка України. Авторка і ведуча політично-публіцистичних програм Національної радіокомпанії у прямому ефірі: «Незалежність», «Конституція. Держава. Стабільність», «Фактор часу», «Суботні зустрічі», «Нехай не гасне світ науки». «Журналіст року — 96», володарка титулу «Всенародне визнання» (1997), журналістська «Ніка» (1998). Лавреатка Міжнародної української премії імені Пилипа Орлика.

«Мені хочеться, щоб майбутня журналістика була добротворча, чесна, просвітницька і відповідальна перед народом. Щоб не ламала, а будувала»

Нагадала пані Еммі, що рівно 50 років тому вона прийшла на Українське радіо! «Хіба? Боже, як летить час!» Її попросили замінити редакторку всього на 1 місяць. Робота на радіо стане її творчістю, любов'ю і життям! Студія — щоденним сходженням на найвищу точку, звідки бачитиме всю Україну. І говоритиме з нею серцем, бо без емоції слово — холодне. Стане «подругою Правді», за яку доведеться боротися.

— На радіо я прийшла з тремтінням і острахом на місяць, а «застрягла» на 41 рік! Я відчула і магію живого слова, і магію спілкування з мільйонною аудиторією, і свою відповідальність. Мені приходили тисячі листів від слухачів! Але, найголовніше, завдяки роботі я відкрила світ неординарних людей, серед яких і політики, і громадські діячі, і письменники, кожен з них — цілий безмежний світ. Я настільки закохалася у свою справу, що коли через 41 рік пішла з роботи, то тієї душевної порожнечі вже ніщо не могло заповнити.

Багато років я продовжувала проводити творчі вечори, ходити на мистецькі події, вести публічне життя, але й донині мені не вистачає радіо. Деколи навіть сниться, що я у студії, що в мене падають аудіоплівки. Тепер, звісно, все простіше, цифрове, не треба носити 7-кілограмового репортера на плечі й спускатися в шахту чи йти на завод за репортажами. Технічні можливості в покоління — різні. Але завжди в центрі передачі залишається людина, яка приходить у студію і розповідає слухачам про сокровенне. Особиста історія людини найцікавіша. Але тут потрібно знайти ключик до її душі. Беземоційне слово в ефірі мертве, ніколи не торкнеться людського серця. Воно може засісти скалкою в мозку, але серця не торкнеться. Колись в університеті на лекціях з виразного читання у відомого диктора Петра Бойка, якому я на все життя залишуся вдячна, я добре запам'ятала його вимогу говорити неофіційним

МОЯ ІСТОРІЯ

15 вересня
2019 року

і нештучним живим голосом. Пригодилось... Мабуть, саме тому мені було довірено самій вести свої передачі (здебільшого це робили диктори, носії вірцевої культури мовлення). Улюбленим жанром був для мене репортаж — із заводського цеху, чи з хліборобської ниви, з місця певних подій.

На мою долю випав надзвичайно щасливий період журналістики, натхненні і романтичні 90-ті роки, коли ми вже виходили з-під гніту радянської цензури, позбавлялися журналістики, де контролювалося кожне слово. Це давало впевненість і свободу.

Колись у передачі до Дня радянської армії я назвала номер військової частини в Івано-Франківську, після чого була позбавлена права цілий місяць звучати в ефірі. Це вважалося диверсією, мало не шпигунством. Пригадую, до Дня міліції робила передачу і запросила вихователя дитячої колонії, то мені прямо головний редактор сказав: «А хіба в нас можуть бути дитячі колонії і малолітні злочинці?!» Тоді я не змогла такого фальшу пережити і пішла з радіо на якийсь час. Власне, розпрощатися з ним не могла: була активно позаштатною авторкою. А тут засурмили сурми політичних перемін: повіяло Свободою, і я повернулася у свою стихію...

Потреба правди витала тоді в повітрі. І коли понад 30 років тому почався Рух України за перебудову, люди були готові до цього. На радіо, як і у всіх вагомих колективах, організувався осередок Руху з колегами Валентином Щербачовим, Валерієм Лапікурою, Таїсою Косенко — багато було тих, хто прагнув змін. Вирували пристрасті, народжувались нові ідеї, нові акценти творчості.

У 1989 році почалася програма «Незалежність», і мені запропонували вести прямі ефіри в складі творчої групи. На радіо приходили всі: державні діячі, активісти, п'ятиканальний телефон з першими прямоефірними дзвінками розривався. Дзвінки були різні, не всі слухачі дякували, були звинувачення, що журналісти руйнують Батьківщину. Але це був той казан, у якому виварювалася ідея державної незалежності, і мені безмежно шкода, що ми не записували ефіри через брак плівки, а «цифри» ще не було. На одну передачу записувалася інша, щось стиралося, і цей літопис державотворення залишився лише в пам'яті тих, хто слухав.

Я пам'ятаю полум'яного В'ячеслава Чорновола, Михайла Гориня, Левка Лук'яненка, майже всіх легендарних будівничих нашої держави: вони прибігали в студію просто з сесії Верховної Ради з живими ідеями і враженнями, щоб пояснити народу шляхи, які він має пройти. Потім аналітики стверджували, що саме радіо вибороло Незалежність. Бувало, їде машина, прямо на вулиці зупиняється, а звідти гуде трансляція, і вже навколо збираються люди, слухають передачу «Незалежність». Або заходжу якимось в магазин на Хрещатику, а там гримить наша програма! У людей була потреба почути нове слово, і ми його шукали, йшли шляхом спроб і помилок, не все сказане, що треба було сказати. Але це був справжній пошук доріг, якими йшла Україна до своєї вимріяної віками державності. Я щаслива, що була причетна до цього процесу. До кожного ефіру готувалася, як вояк до бою.

На сторінки радянської преси почала обережно і частково вихлюпуватись історична правда. Я намагалася максимально начитатися всього, виписки зроби, словом, намагалася поповнити свій арсенал. Звичайно, сумнівалась у собі, але відповідальність моменту, як кажуть, а ще небайдужі листи і дзвінки слухачів

спонукали до пошуку потрібного факту і слова... Пізніше я вела програми «Соборність», «Фактор часу» «Конституція. Держава. Стабільність». Тут також було безліч незабутніх моментів.

Пригадую, у Верховній Раді приймається Конституція України, засідання триває до ночі. І невідомо, як проголосують, бо в Раді повно депутатів-комуністів. І це тривога, невизначеність, непевність. Ввечері я готую вступне слово до передачі і приблизно обдумую, що скажу. «На політичному барометрі України позначка зупинилася на слові "буря", і ця буря не вщухає, клекоче, розтривожений вулик нагадає Верховна Рада. Мислячі патріоти намагаються ту стрілку зрушити до позначки "ясно", але вона б'є навідліг і відкидає всіх назад». Я накрутила цих образів, метафор, а депутати засідають вночі і приймають серед ночі Конституцію! Я пам'ятаю цей день! Мені вранці йти в ефір з авторами Конституції, а я готувала лише вступне слово, над кожним рядком билася, а тепер треба все наново писати, аби передати відчуття свята і радості, які охопили людей. Але, слава Богу, впоралася в ефірі достойно. Таких моментів просто купа, я картаю себе, що не записувала, не вела щоденників. Наша історія — це не тільки минуле, вона ще й майбутнє. У мене було дуже багато пропозицій стосовно написання книги, але поки ще не дійшли руки. Окремі передачі я «оцифрувала», там є і Дмитро Павличко, Євген Свєрстюк, Леонід Кравчук, Микола Кагарлицький, Іван Драч і Володимир Забаштанський. Я щаслива, що їх усіх знала і спілкувалася з ними на відстані душі. Сотні невимовно цікавих особистостей пройшли через моє серце, через мої прямі ефіри: політичні і мистецько-публіцистичні, як-от «Суботні зустрічі».

Історія з поетом Володимиром Підпалим — це історія життя, дружби і людських почуттів, до всього він ще й був моїм кумом. Його дружина Ніла Підпала — моя подруга номер один на все життя. Михайлина Коцюбинська назвала Підпалого «совістю нашої літератури». Він писав: «Слово шукатиму ночі і дні, в полі, у морі, на купині. Як до межі без нічого дійду, може, до слова ближче впаду»... Для нього слово було релігією, і він її сповідував. Але, на превеликий жаль, прожив усього 37 років.

Мені хочеться, щоб майбутня журналістика була добротворча, чесна, просвітницька і відповідальна перед народом. Щоб вона не ламала, а будувала. Вона така може бути, тільки коли буде справжня українська Україна. Такими хвилями відбувається наше державотворення: щойно піднімемося, з'явилась надія і все повертається назад, надія слабне. Багато з тих, хто був у перших лавах борців, зійшли з дистанції. А нам треба твердо стояти на своїх позиціях і не відступати ні на крок, бо це величезний гріх. Мені подобається, що зараз є громадські активісти і маса розумних діяльних людей, які знають, що кому треба сказати. І як діяти. У нас немає права на поразку.

Незагублені історії

Галина Дацюк

О

Д

Н

А

З нас

Галина Дацюк

ОДНА *з* нас

Незагублені історії

Чернівці
«Букрек»
2020

УДК 821.161.2'06-92+070(477.85)
Д 21

Дацюк Галина

Д 21 Одна з нас: незагублені історії. Чернівці: Букрек, 2020.
240 с. : іл.

ISBN 978-617-7770-99-1

Історії, що оприявлені в книзі, розкажуть вам про одну з нас — українську жінку. І хоч ми підіймаємося на Еверест, отримуємо паралімпійські медалі, пишемо книги та беремо до рук зброю на Сході, усе ж мусимо щодня долати стереотипи про те, що нам щось не під силу.

Ми не живемо напоказ, але точно знаємо, що кожна з нас так само має унікальний досвід, про який варто світові розповісти. Завдяки «Одній з нас» ми робимо до цього перший крок. Наші історії повні натхнення, вони про силу духу та любов — незважаючи на будь-які перешкоди: фізичні чи психологічні.

Ми розказали про себе на радіо, про нас ви можете прочитати у книзі — паперовій та електронній. А бути ближчими до вас допоможе аудіовидання в особливому форматі — саме для тих, хто може книгу лише послухати.

УДК 821.161.2'06-92+070(477.85)

Літературно-художнє видання

Дацюк Галина Іванівна

ОДНА *з* нас

Незагублені історії

Аудіозаписи історій надані UA: Радіо Культура

Координаторка проєкту *Дарина Максимець*

Створення аудіовидання *Михайло Петрів*

Редакторки *Аполінарія та Дарія Білокобильські,
Інна Криворук*

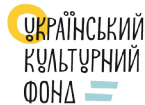
Коректорка *Тамара Юрій*

Дизайнерка *Анна Андреева*

Формат 70x100/16. Ум.-друк. арк. 19,35.

Наклад 1000 прим. Зам. № 1549.

**Видання підготовлене за підтримки Українського культурного фонду.
Позиція Українського культурного фонду може не збігатися з думкою автора**

*Проєкт реалізовано за
підтримки Українського
культурного фонду*

*Інформаційний партнер
Проєкту – UA: Радіо
Культура*